

▶ Pirkanmaa
2/2005

 Pirkanmaan Yrittäjät

 FINNVERA

PK-YRITYYSBAROMETRI

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Syksyn 2005 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3400 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Tässä syksyn 2005 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, yritysten kasvuhakuisuutta, odotettavissa olevia omistusjärjestelyjä ja maksuhäiriöitä.

Helsingissä 13.10.2005

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Pirkanmaan ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
12 Pk-yritysten verkostoituminen.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Pirkanmaalla ja koko maassa. Pirkanmaalla toimivista yrityksistä kaksi viidestä uskoo suhdanteiden paranevan ja 8 prosenttia odottaa suhdanteiden heikkenevän lähimmän 12 kuukauden aikana. Saldoluvun mukaan Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat samaa tasoa kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Pirkanmaalla ja koko maassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat nyt samanlaiset kuin keväällä 2005.

Koko maan ja Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Yrityksen kannattavuuden ja vakavaraisuuden osalta suhdannenäkymät ovat hieman heikommat kuin koko maassa keskimäärin. Muilta osin suhdannenäkymät ovat hyvin samankaltaiset kuin koko maan pk-yritysten kaikkien osatekijöiden suhteen. Tuotantokustannusten kasvua ennakoi saldoluvun mukaan suurempi osuus Pirkanmaan kuin koko maan pk-yrityksistä. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella samaa tasoa kuin koko maassa keskimäärin.

Pirkanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahin este on kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat resurssitekijät ja yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Alueen pk-yritykset pitävät kustannustasoa suurempana kehittämisen esteenä kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin. Muualla maassa kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät ovat suurempia kehittämisen esteitä kuin Pirkanmaalla. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä viidellä prosentilla alueen pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä kahdella prosentilla ja vakuuksien puute neljällä prosentilla alueen pk-yrityksistä. Yksikään alueen pk-yritys ei pitänyt rahoituksen hintaa pahimpana esteenä. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen lähes yhtä suurena kehittämisen esteenä kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maassa yritykset ilmoittavat investoivansa 11.9 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan vuoden aikana. Pirkanmaan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 12.6 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Alueella toimivat pk-yritykset aikovat investoida eniten koneisiin ja laitteisiin. Toiseksi eniten Pirkanmaalla aiotaan investoida mainontaan, markkinointiin sekä rakennuksiin. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja atk-ylläpitokustannuksiin Pirkanmaalla aiotaan investoida enemmän kuin koko maan pk-yrityksissä keskimäärin. Rakennuksiin alueella toimivat pk-yritykset aikovat investoida muun maan pk-yrityksiä vähemmän.

Pirkanmaalla ja koko maassa toimivista pk-yrityksistä lähes kolmasosa (31 %) on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin enemmän kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin. Muualla maassa ollaan hankittu Pirkanmaan pk-yrityksiä useammin rahoitusta rakennusinvestointeihin. Alueen pk-yritykset ovat useimmiten hankkineet ulkoisen rahoituksen pankista (68 %) ja Finnverasta (21 %).

Pirkanmaalla kasvun rahoitusta tarvitsee joka seitsemäs pk-yritys. Koko maassa vastaava luku on 15 prosenttia. Kasvun rahoitusta Pirkanmaan pk-yritykset aikovat hankkia useimmiten pankista (50 %) ja Finnverasta (30 %). Alueen pk-yritykset aikovat koko maan pk-yrityksiä useammin hankkia kasvun rahoitusta Finnverasta. Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia tai vaikeuksia rahoituksen järjestämisessä odottaa lähes joka viides Pirkanmaalla toimiva pk-yritys.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elokuussa 2005.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3402 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 25.7.-1.9.2005. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pirkanmaan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Jarkko Soikkeli ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).**
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% ⇒ **saldoluku = + 30%****

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

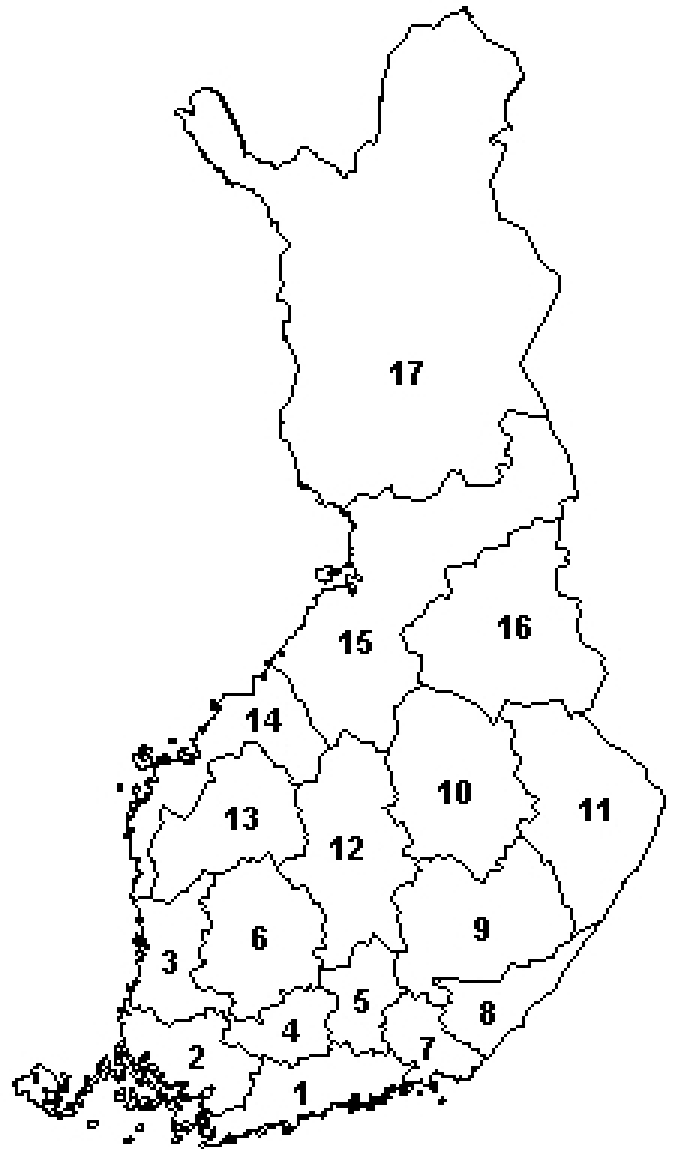
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 2/2005
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	PIRKANMAA	402	100%
PIRKANMAA	Luoteis-Pirkanmaa	55	14%
	Kaakkois-Pirkanmaa	26	6%
	Etelä-Pirkanmaa	50	12%
	Tampereen seutukunta	206	51%
	Lounais-Pirkanmaa	31	8%
	Ylä-Pirkanmaa	34	8%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	92	23%
	Rakentaminen (TOL: 45)	38	9%
	Kauppa (TOL: 50-52)	101	25%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	171	43%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	246	61%
	5 - 9 henkilöä	81	20%
	10 - 19 henkilöä	38	9%
	20 - 49 henkilöä	22	5%
	50 + henkilöä	15	4%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2004	Alle 0,20 milj. euroa	116	29%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	87	22%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	78	19%
	1,50 + milj. euroa	56	14%
	Ei vastausta	65	16%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	21	5%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	209	52%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	106	26%
	Ei kasvutavoitteita	64	16%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	0%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	318	79%
	Kyllä	84	21%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	255	63%
	1996 - 2000	73	18%
	2001 - 2005	74	18%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	278	69%
	Palkattu toimitusjohtaja	78	19%
	Muut	46	11%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
  - Helsinki
  - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
  - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

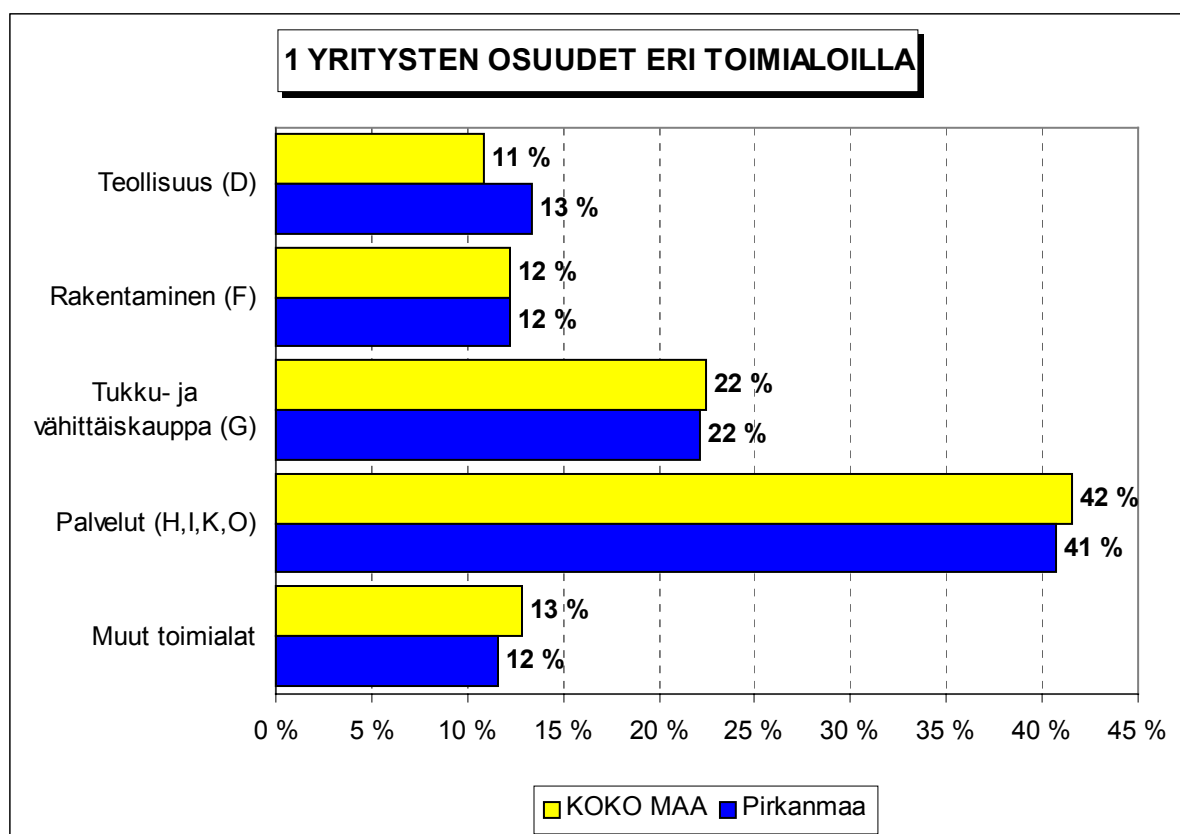
Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Pirkanmaan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2003 noin 228400 yritystä. Näistä yrityksistä 19800¹ toimi Pirkanmaalla. Pirkanmaalla on teollisuuden yrityksiä suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Rakennusalaalla, palvelualalla sekä tukku- ja vähittäiskaupassa toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Pirkanmaalla lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

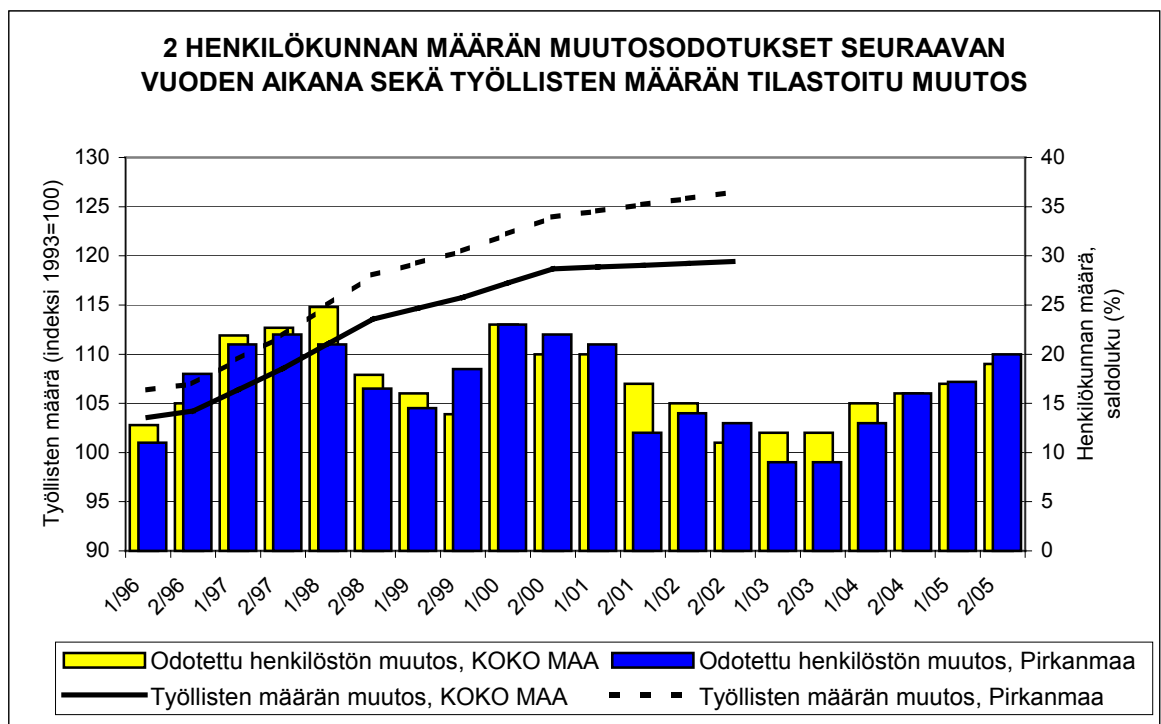
Pirkanmaalla olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2002 noin 116100 henkilöä². Työttömyysaste oli Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2004) mukaan koko maassa 7,9 % ja Pirkanmaalla 7,4 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	23	73	4	19
Pirkanmaa	23	74	3	20

Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella samaa tasoa kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pirkanmaalla hieman paremmat kuin keväällä 2005 (saldoluku +17 %). Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat myös hieman paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2005 henkilökunnan määrän saldoluku oli +17 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pirkanmaan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Pirkanmaan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2002.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldolutut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldolutut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

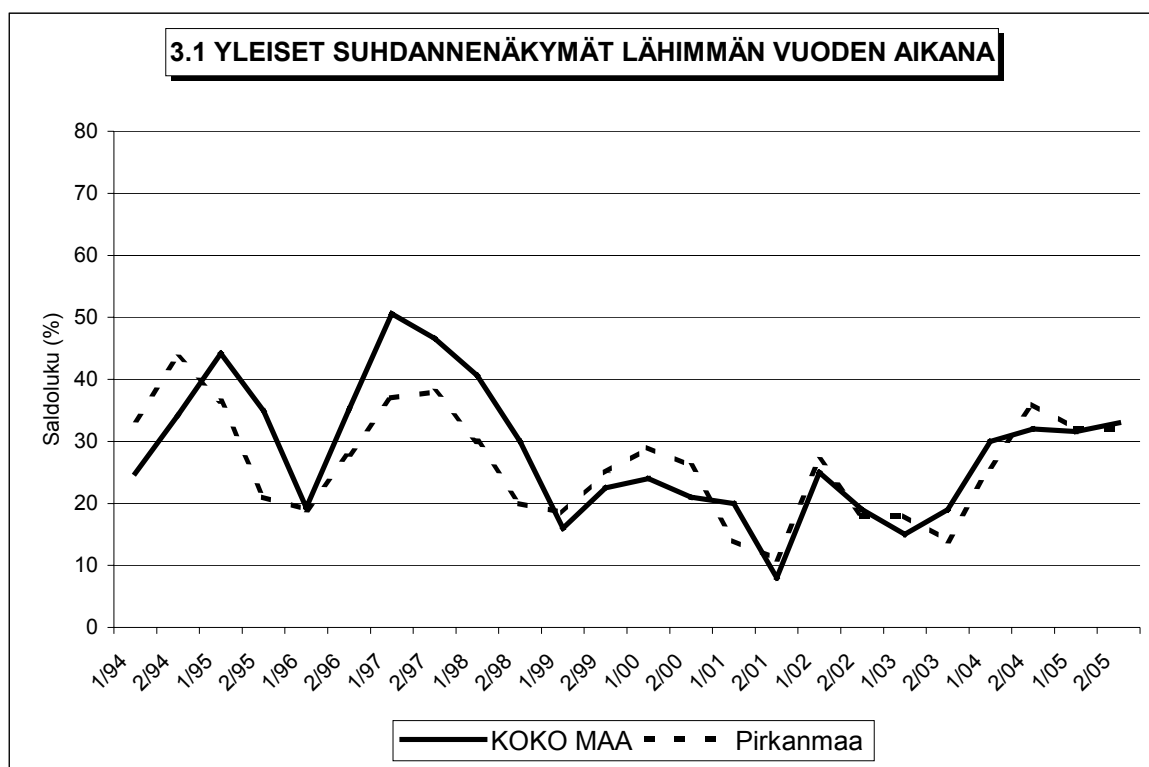
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	40	53	7	33
Pirkanmaa	40	52	8	32

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Pirkanmaalla ja koko maassa. Pirkanmaalla toimivista yrityksistä kaksi viidestä uskoo suhdanteiden paranevan ja 8 prosenttia odottaa suhdanteiden heikkenevän lähimmän 12 kuukauden aikana. Saldoluvun mukaan Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat samaa tasoa kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Pirkanmaalla ja koko maassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat nyt samanlaiset kuin keväällä 2005.

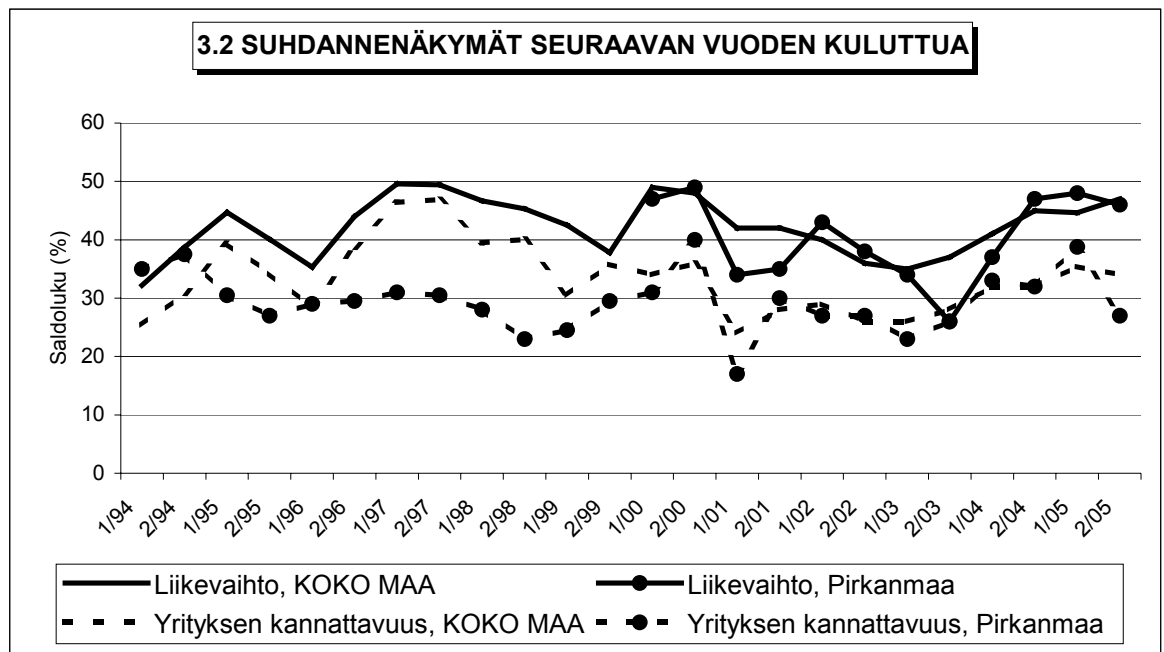
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotantokustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus
KOKO MAA								
Suurempi	55	23	24	10	11	41	42	41
Yhtä suuri	37	66	73	89	88	53	49	56
Pienempi	8	10	3	1	1	6	8	3
Saldoluku (%)	47	13	21	9	10	35	34	38
Pirkanmaa								
Suurempi	54	22	23	11	11	47	38	40
Yhtä suuri	38	69	74	88	89	48	51	56
Pienempi	8	9	3	1	0	5	11	4
Saldoluku (%)	46	13	20	10	11	42	27	36

Koko maan ja Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Yrityksen kannattavuuden ja vakavaraisuuden osalta suhdannenäkymät ovat hieman heikommät kuin koko maassa keskimäärin. Muilta osin suhdannenäkymät ovat hyvin samankaltaiset kuin koko maan pk-yritysten kaikkien osatekijöiden suhteen. Tuotantokustannusten kasvua ennakoii saldoluvun mukaan suurempi osuus Pirkanmaan kuin koko maan pk-yrityksistä.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Pirkanmaalla lähes samalla tasolla kuin keväällä 2005 ja syksyllä 2004. Yrityksen kannattavuuden osalta alueen yritysten suhdannenäkymät ovat heikommät kuin edellisessä kyselyssä.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

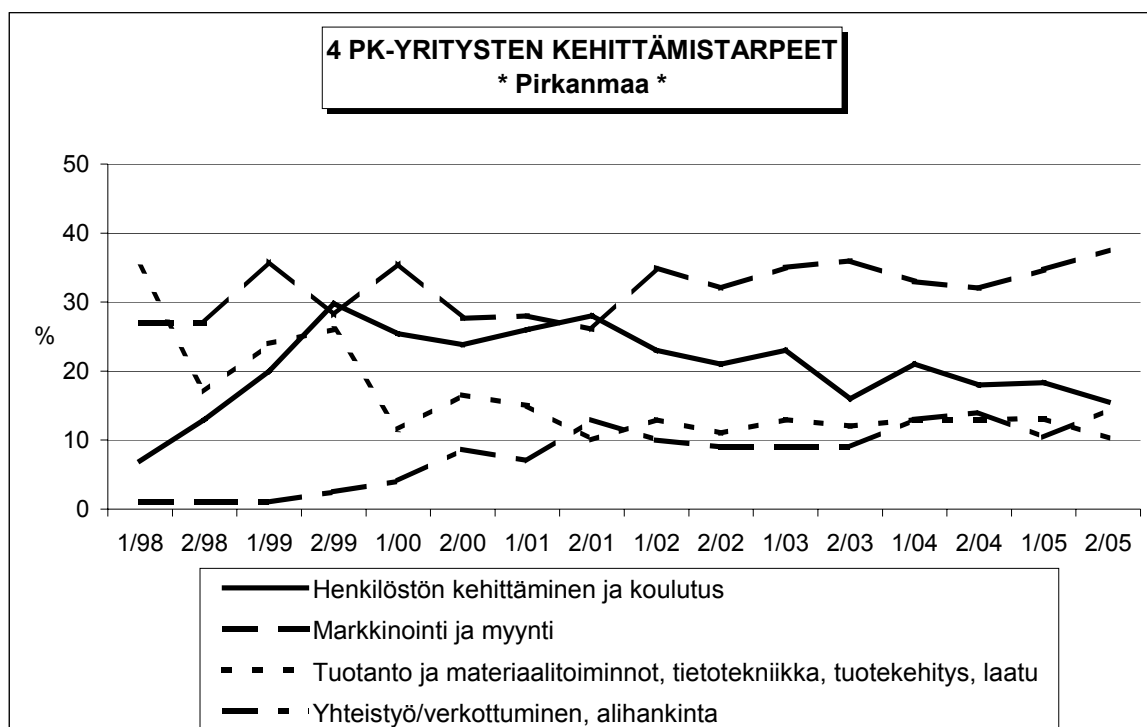
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Johtaminen	5	3
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	16
Markkinointi ja myynti	36	38
Vienti ja kansainvälistyminen	2	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	4
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	12	10
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	12	14
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	3
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	9	10

Pirkanmaan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta alueen pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa sekä yhteistyössä, verkottumisessa ja alihankinnassa.

Kevään 2005 tilanteeseen verrattuna markkinoinnin ja myynnin ja yhteistyön/verkottumisen ja alihankinnan kehittämistarpeet ovat lisääntyneet alueella jonkin verran. Samaan aikaan henkilöstön kehittämisen ja koulutuksen sekä tuotannon ja materiaalitoimintojen, tietotekniikan tuotekehityksen ja laadun kehittämistarve Pirkanmaalla on vähentynyt jonkin verran.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

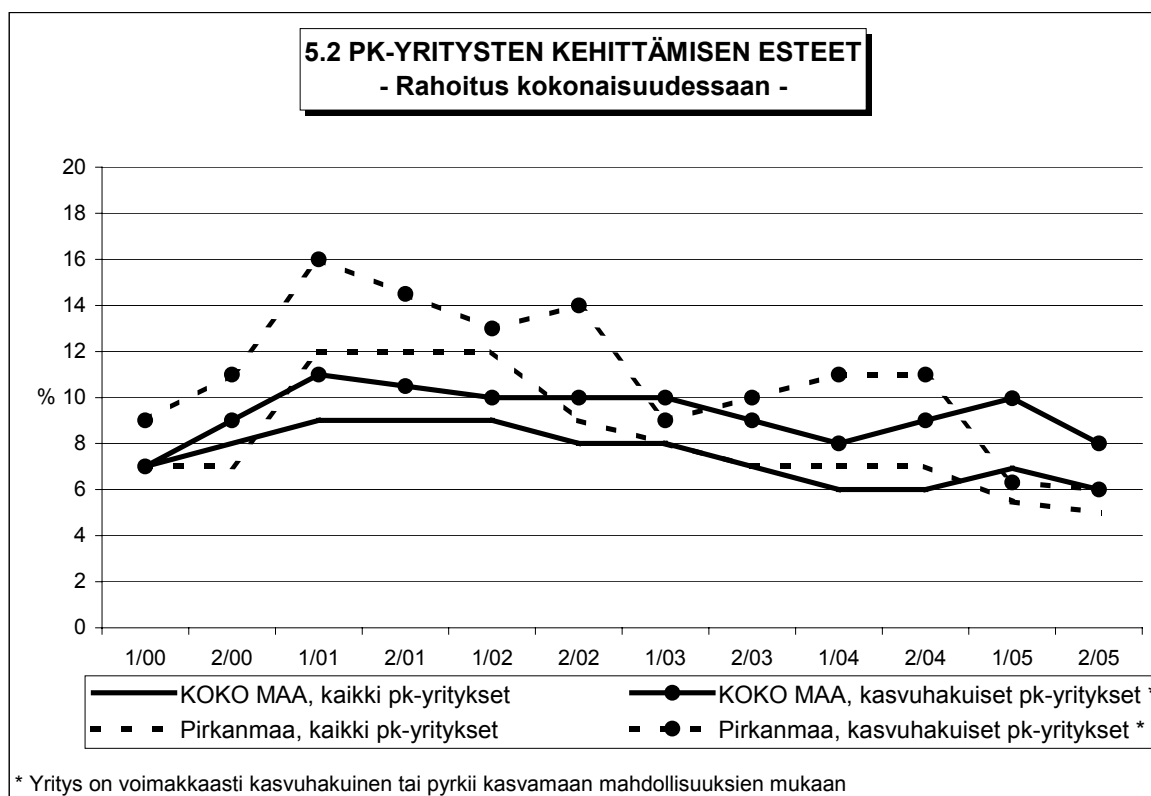
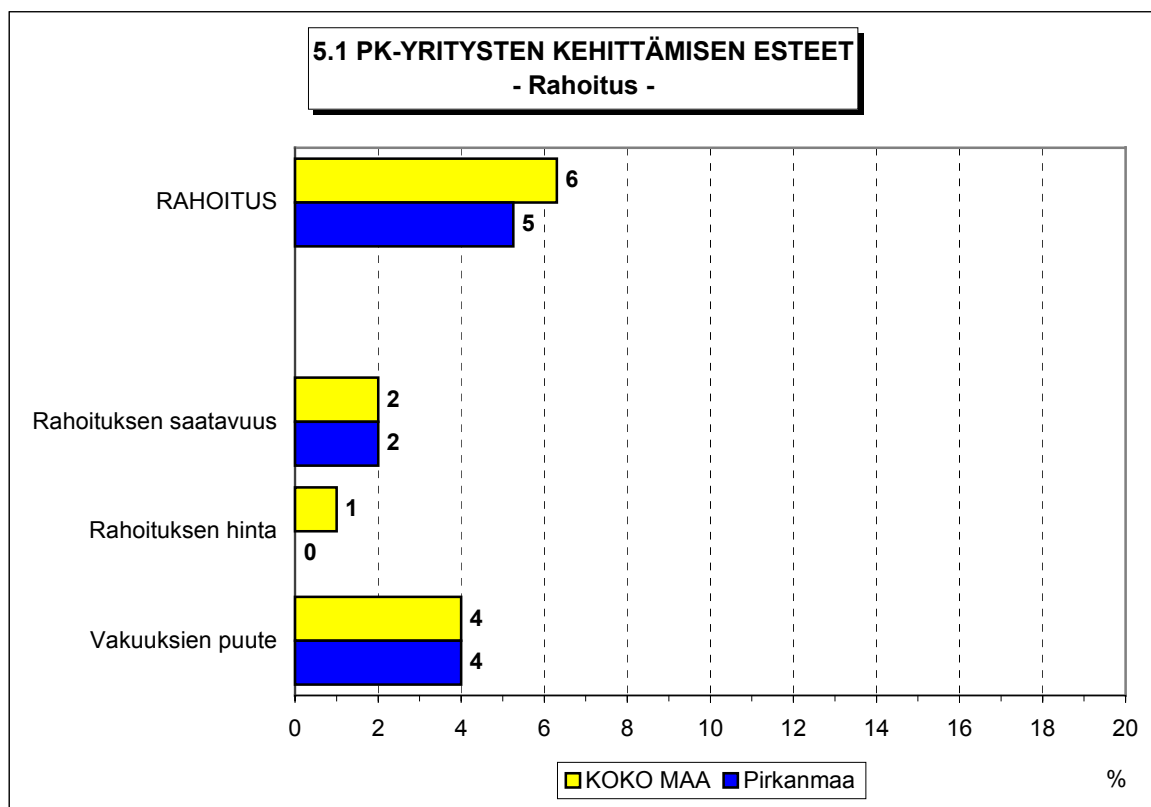
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pirkanmaa
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	3
byrokratia	3	1
työlainsäädäntö	0	0
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	1	2
KUSTANNUSTASO	12	15
verotus	2	2
palkkataso	2	3
työn sivukulut	4	4
muut tuotantokustannukset	3	5
KILPAILUTILANNE	25	20
kireä kilpailutilanne	17	15
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	1
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0	0
markkinoita vääristävät tuet	1	1
harmaa talous, konkurssit jne.	1	1
kysynnän riittämättömyys	3	2
RAHOITUS	6	5
rahoituksen saatavuus	2	2
rahoituksen hinta	1	0
vakuuksien puute	4	4
RESURSSITEKIJÄT	17	19
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	9	9
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	1	1
toimitilat	1	3
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	6	6
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	18	19
MUUT TEKIJÄT	6	8
EI OSAA SANOA	10	11

Pirkanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahin este on kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat resurssitekijät ja yleinen suhdanne-/maailmantilanne. Alueen pk-yritykset pitävät kustannustasoa suurempana kehittämisen esteenä kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin. Muualla maassa kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät ovat suurempia kehittämisen esteitä kuin Pirkanmaalla.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä viidellä prosentilla Pirkanmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä kahdella prosentilla ja vakuuksien puute neljällä prosentilla alueen pk-yrityksistä. Yksikään alueen pk-yritys ei pitänyt rahoituksen hintaa pahimpana esteenä. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen lähes yhtä suurena kehittämisen esteenä kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Alueella toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta myös yhtä suurena kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

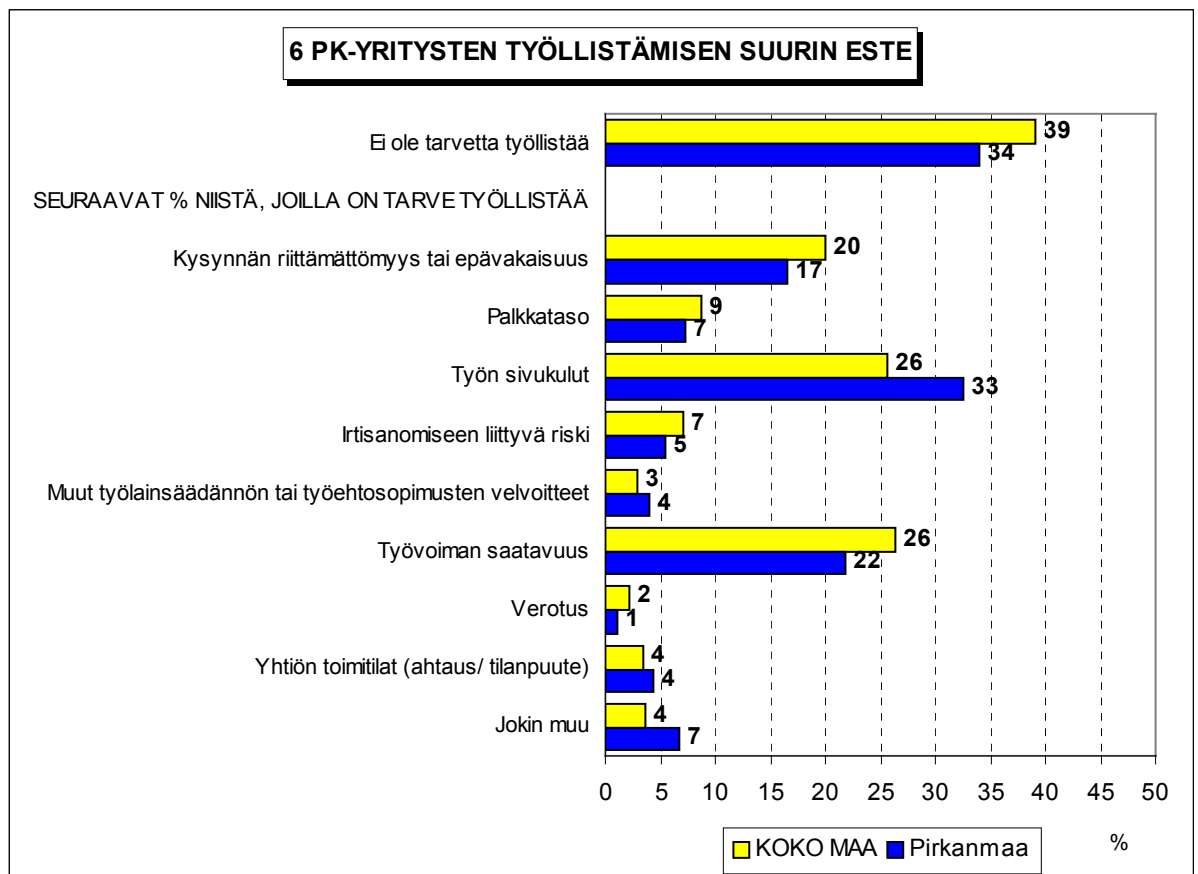
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Ei ole tarvetta työllistää	39	34
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	20	17
Palkkataso	9	7
Työn sivukulut	26	33
Irtisanomiseen liittyvä riski	7	5
Muut työläinsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet	3	4
Työvoiman saatavuus	26	22
Verotus	2	1
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	4	4
Jokin muu	4	7

Pirkanmaan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työn sivukulut, työvoiman saatavuus ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus. Alueen pk-yritykset pitävät työn sivukuluja suurempina työllistämisen esteenä kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin. Muualla maassa pidetään kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta sekä työvoiman saatavuutta suurempina työllistämisen esteinä kun Pirkanmaalla. Kahdella viidestä koko maan ja kolmanneksella Pirkanmaan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

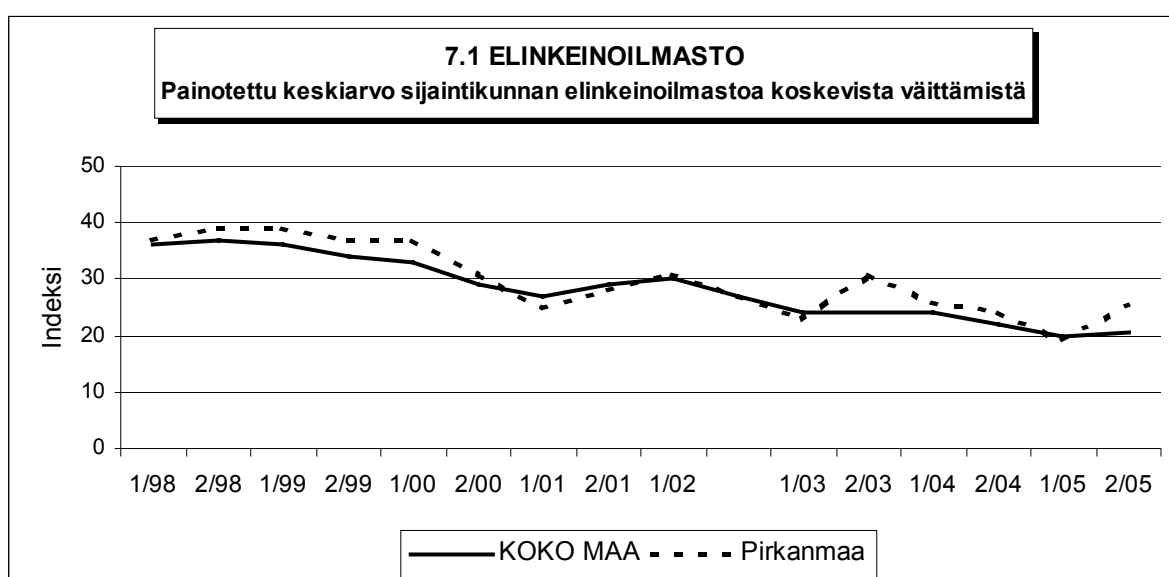

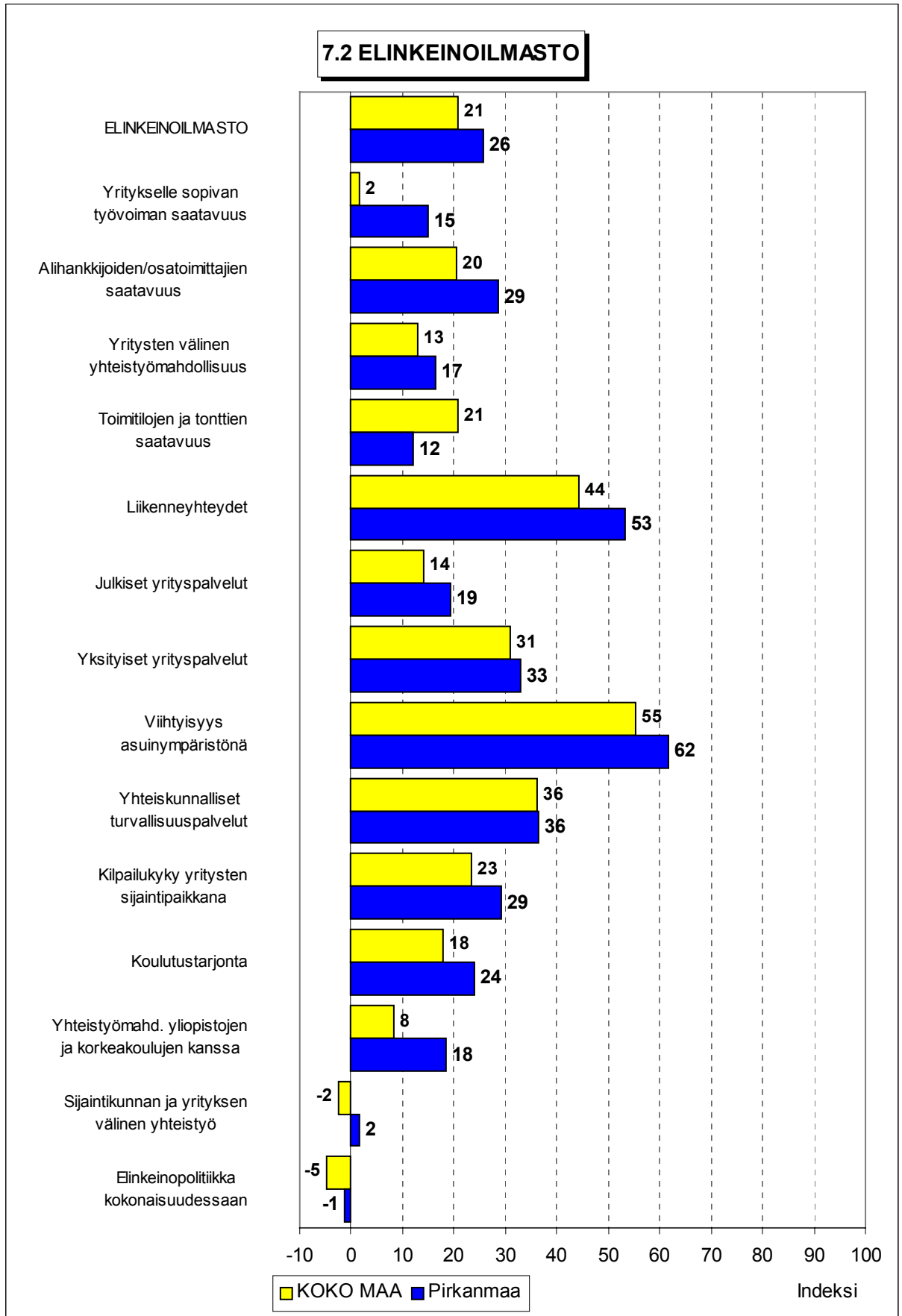
7 Elinkeinoilmasto

Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Pirkanmaa
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	2	15
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	20	29
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	13	17
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	21	12
Liikenneyhteydet	44	53
Julkiset yrityspalvelut	14	19
Yksityiset yrityspalvelut	31	33
Viihtyisyys asuinympäristönä	55	62
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	36	36
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	23	29
Koulutustarjonta	18	24
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	8	18
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	-2	2
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-5	-1
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	21	26

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pirkanmaalla tyytyväisempiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueella toimivat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä sekä liikenneyhteyksiin. Tyytymättömiä ollaan sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön ja alueen elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Tonttien ja toimitilojen saatavuutta lukuun ottamatta Pirkanmaan pk-yritykset ovat koko maan pk-yrityksiä tyytyväisempiä kaikkiin tutkittuihin elinkeinoilmastoa koskeviin osatekijöihin. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pirkanmaalla parantunut kevään 2005 tilanteesta ja on nyt lähes samalla tasolla kuin vuosi sitten syksyllä 2004.

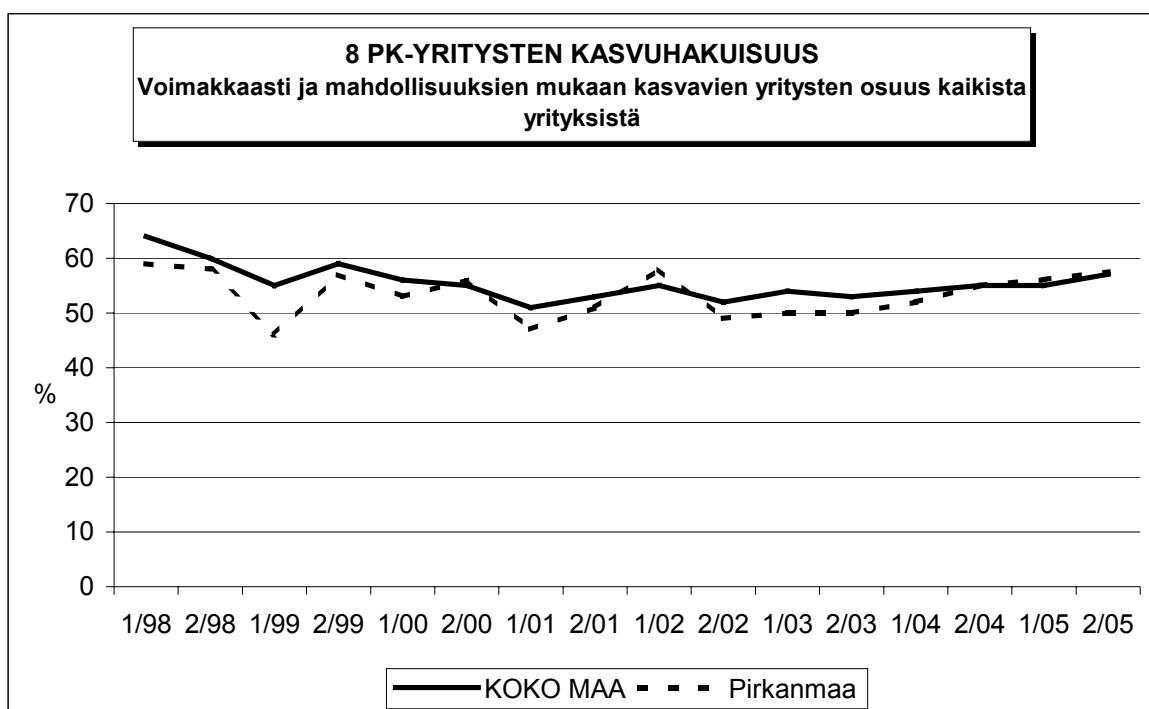
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	6
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	49	52
Pyrimme säilyttämään asemamme	28	28
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	14	14
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Pirkanmaalla on suhteellisesti hieman vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana ennakoi prosentti koko maan ja Pirkanmaan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä kotimaassa sekä uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pirkanmaalla yhteensä 58 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus lähes yhtä suuri (57 %). Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Pirkanmaalla nyt lähes yhtä suuri kuin keväällä 2005.

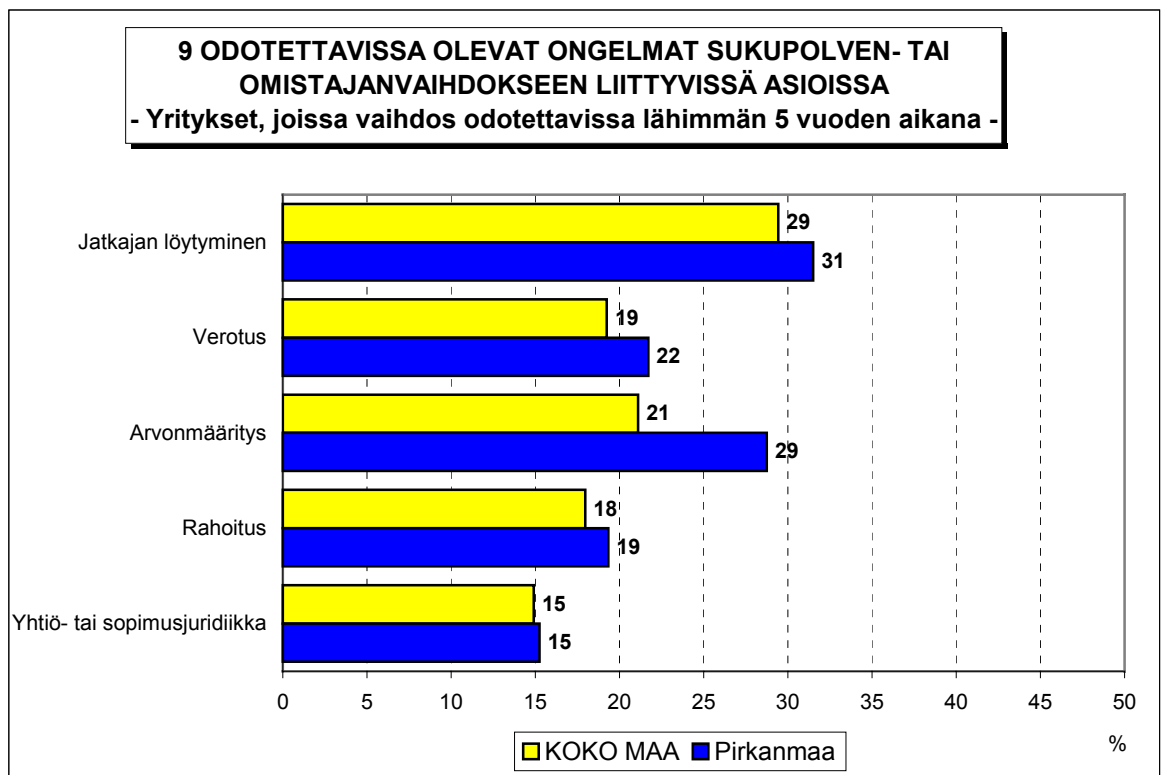

9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	84	83
Kyllä	16	17
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	73	74
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	7
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	11	9
Ei osaa sanoa	9	10

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kuudennessa Pirkanmaalla ja koko maassa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa ja Pirkanmaalla sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana lähes joka kuudennessa pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä ja arvonmäärityksessä.

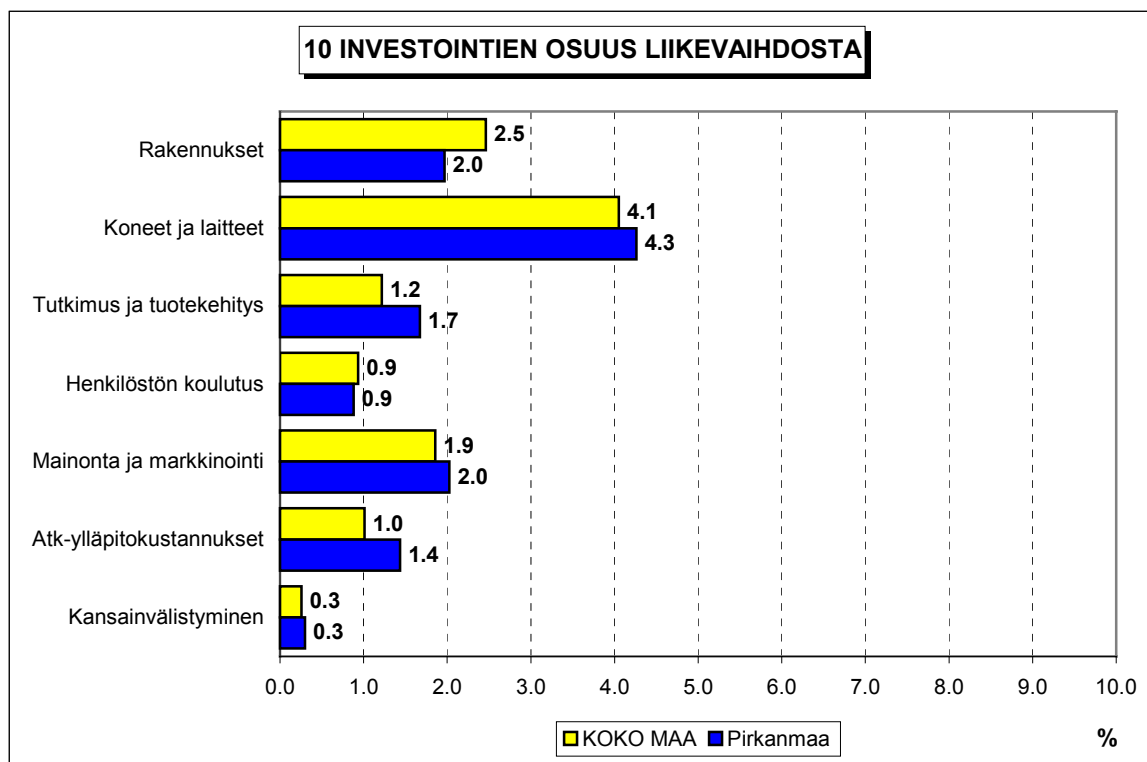

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Rakennukset	2.5	2.0
Koneet ja laitteet	4.1	4.3
Tutkimus ja tuotekehitys	1.2	1.7
Henkilöstön koulutus	0.9	0.9
Mainonta ja markkinointi	1.9	2.0
Atk-ylläpitokustannukset	1.0	1.4
Kansainvälistyminen	0.3	0.3
YHTEENSÄ	11.9	12.6

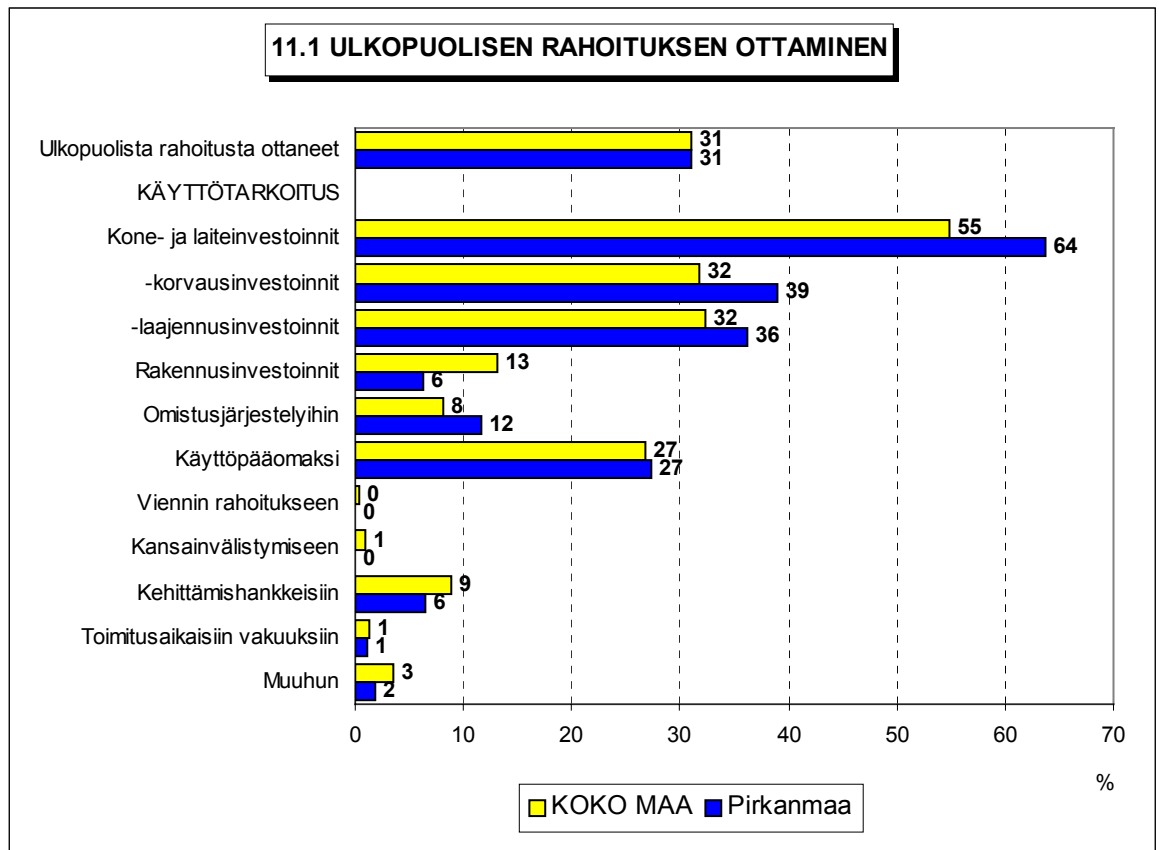
Koko maassa yritykset ilmoittavat investoivansa 11.9 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan vuoden aikana. Pirkanmaan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 12.6 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Alueella toimivat pk-yritykset aikovat investoida eniten koneisiin ja laitteisiin. Toiseksi eniten Pirkanmaalla aiotaan investoida mainontaan, markkinointiin sekä rakennuksiin. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja atk-ylläpitokustannuksiin Pirkanmaalla aiotaan investoida enemmän kuin koko maan pk-yrityksissä keskimäärin. Rakennuksiin alueella toimivat pk-yritykset aikovat investoida muun maan pk-yrityksiä vähemmän.

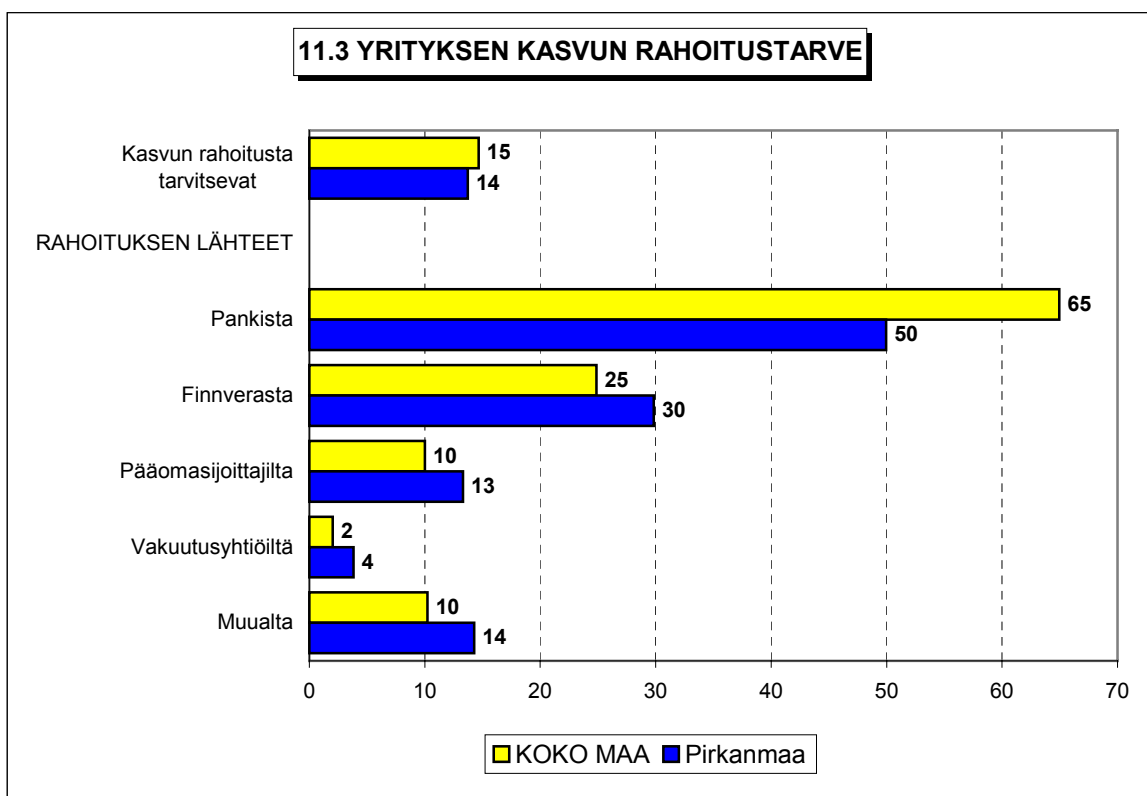
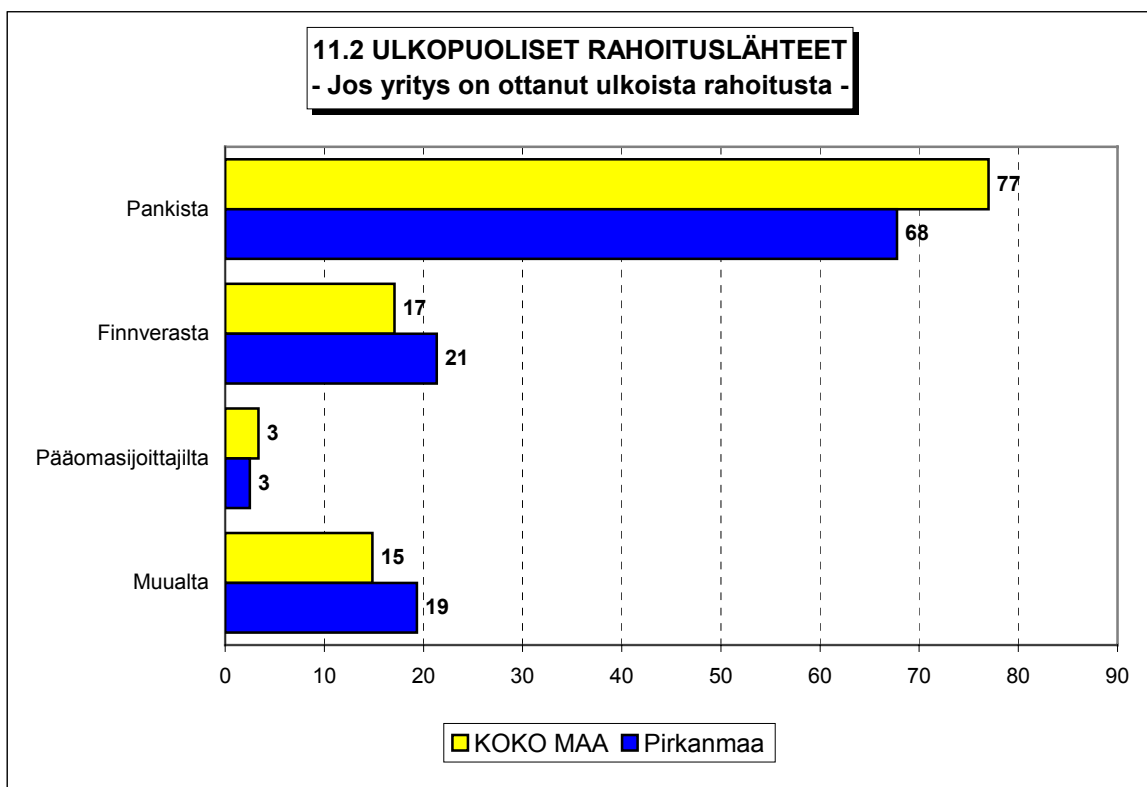

11 Pk-yritysten rahoitus

Pirkanmaalla ja koko maassa toimivista pk-yrityksistä lähes kolmasosa (31 %) on ottanut ulkopuolista rahoitusta kuluneen 12 kuukauden aikana. Useimmiten alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin sekä käyttöpääomaksi. Alueen pk-yritykset ovat hankkineet ulkopuolista rahoitusta kone- ja laiteinvestointeihin enemmän kuin pk-yritykset koko maassa keskimäärin. Muualla maassa ollaan hankittu Pirkanmaan pk-yrityksiä useammin rahoitusta rakennusinvestointeihin. Alueen pk-yritykset ovat useimmiten hankkineet ulkoisen rahoituksen pankista (68 %) ja Finnverasta (21 %).

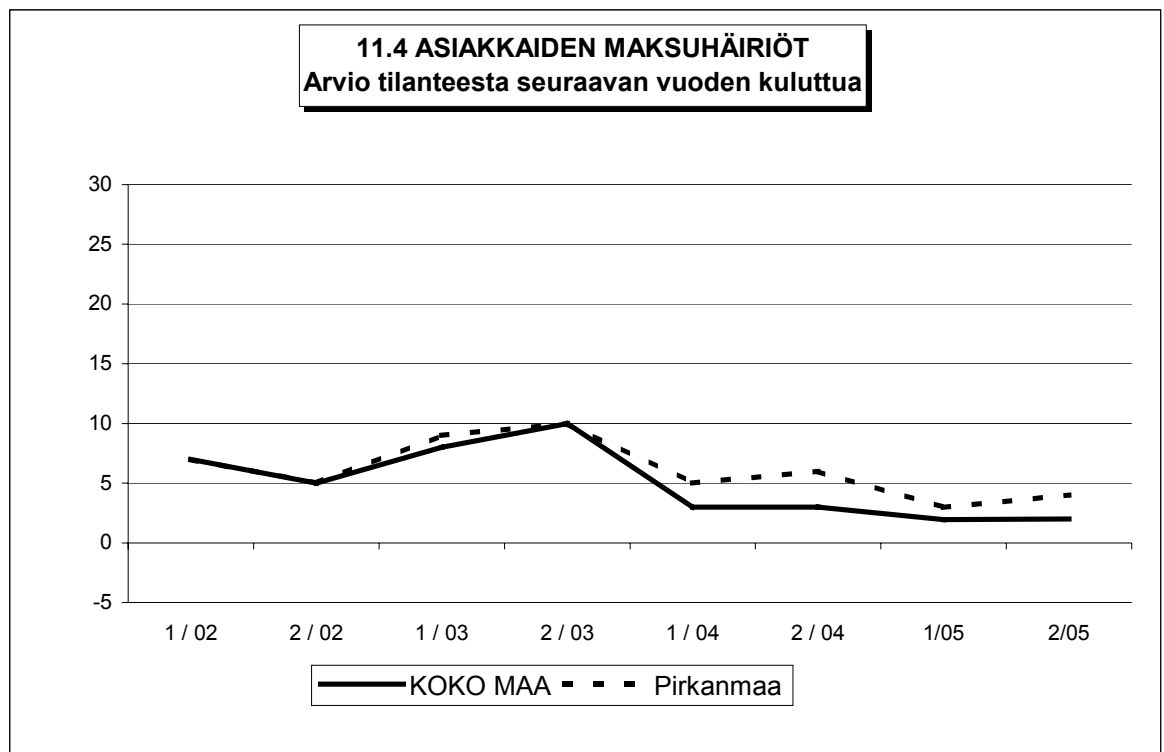
Pirkanmaalla kasvun rahoitusta tarvitsee joka seitsemäs pk-yritys. Koko maassa vastaava luku on 15 prosenttia. Kasvun rahoitusta Pirkanmaan pk-yritykset aikovat hankkia useimmiten pankista (50 %) ja Finnverasta (30 %). Alueen pk-yritykset aikovat koko maan pk-yrityksiä useammin hankkia kasvun rahoitusta Finnverasta. Kasvua varten ulkopuolisen rahoituksen hankkimista suunnittelevista pk-yrityksistä hankaluuksia tai vaikeuksia rahoituksen järjestämisessä odottaa lähes joka viides Pirkanmaalla toimiva pk-yritys.

Taulukko 11: Hankaluudet ulkopuolisen rahoituksen järjestämisessä

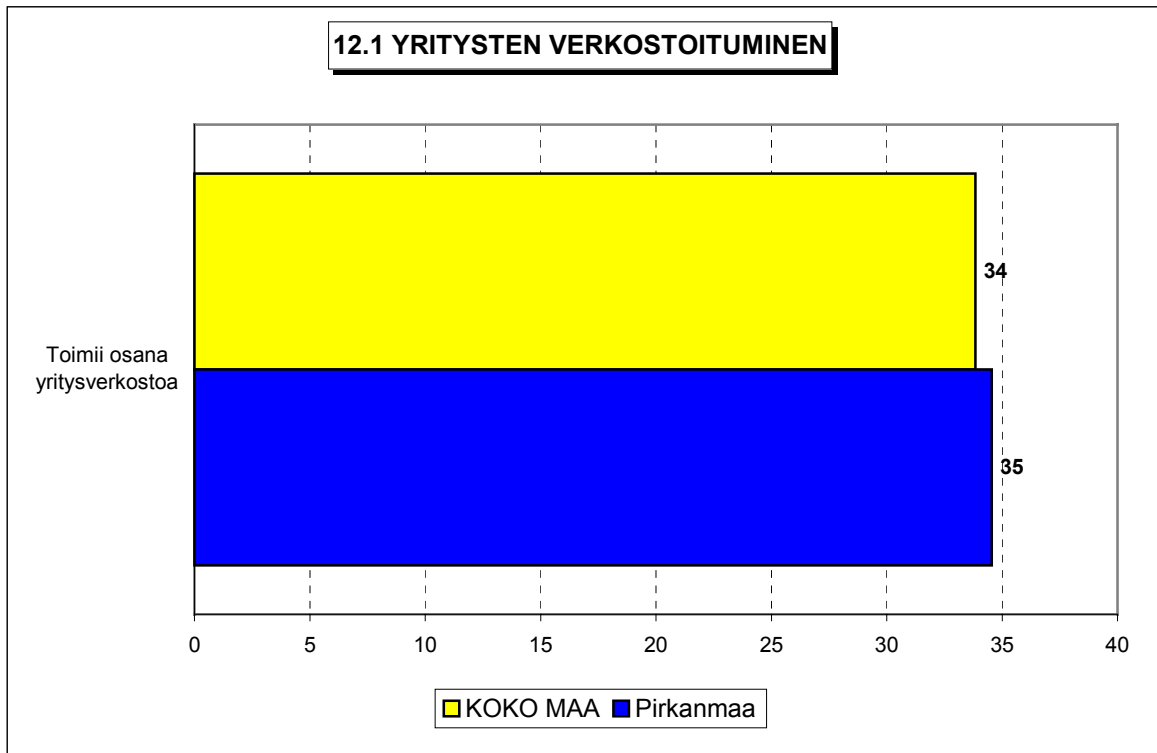
%-osuudet yrityksistä, joiden kasvu tarvitsee ulkopuolista rahoitusta	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
TULEEKO RAHOITUKSEN JÄRJESTÄMISESSÄ HANKALUUKSIA TAI VAIKEUKSIA		
Ei	74	76
Kyllä	18	19
Ei osaa sanoa	8	5

12 Pk-yritysten verkostoituminen

Pirkanmaan pk-yrityksistä 35 prosenttia toimii osana yritysverkostoa tai muuta tiivistä yhteenliittymää tai ketjua.

PÄÄKONTTORIT

HELSINKI

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

ALUEKONTTORIT

HELSINKI (PÄÄKAUPUNKISEUTU)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

UUSIMAA

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

JOENSUU

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

LAHTI

Laiturikatu 2, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

LAPPEENRANTA

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

MIKKELI

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

OULU

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

PORI

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

ROVANIEMI

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

SEINÄJOKI

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

TAMPERE

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

VAASA

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

EDUSTUSTOT ULKOMAILLA

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre, toimisto 419/Finpro
RUS-197046 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Alvar Aallon katu 31, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

HELSINGIN YRITTÄJÄT
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

KAINUUN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

KYMEN YRITTÄJÄT RY
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

LAPIN YRITTÄJÄT RY
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

LÄNSIPOHJAN YRITTÄJÄT RY
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY -
KUST-ÖSTERBOTTENS FÖRETAGARE RF
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

SAVON YRITTÄJÄT RY
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

UUDENMAAN YRITTÄJÄT - NYLANDS FÖRETAGARE RY
Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Pirkanmaan Yrittäjät

Kehräsaari B-rappu
PL 7, 33201 Tampere
Puhelin (03) 251 6500
Faksi (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Suomen Yrittäjät

Kaisaniemenkatu 13 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 229 229 99
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA

Tampere
Hämeenkatu 9
PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi
Helsinki

Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240